

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**



**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Декан філологічного  
факультету

*Юрій Бідзіля*  
Юрій БІДЗІЛЯ  
« 01 » *липень* 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

Рівень вищої освіти	<b>перший (бакалаврський)</b>
Галузь знань	<b>06 Журналістика</b>
Спеціальність	<b>061 Журналістика</b>
Освітня програма	<b>Журналістика</b>
Статус дисципліни	<b>обов'язкова</b>
Мова навчання	<b>українська</b>

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української журналістики (II половина XX – початок XXI ст.)» для здобувачів вищої освіти галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика освітньої програми «Журналістика».

**Розробники:** *Юрій Михайлович Бідзіля*, доктор наук із соціальних комунікацій, професор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; *Наталія Валеріївна Толочко*, кандидатка наук з соціальних комунікацій, доцентка кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**  
Протокол № 12 від 27 червня 2024 року

Завідувач кафедри  Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету  
Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії  Галина ШКУРКО

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	3-й	3-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:  аудиторних – 4  самостійної роботи студента – 4	5-й	5-й
	Лекції:	
	26 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	40 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	69 год.	117 год.

## 2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) – дати студентам цілісне розуміння тенденцій розвитку вітчизняних медіа з урахуванням історичного минулого та критичне осмислення всіх процесів і явищ, пов'язаних із мас-медійним поступом; сформувати здатність до протидії пропагандистським наративам; ознайомити студентів з основними етапами та особливостями розвитку української журналістики від середини XX століття – до сучасності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

**ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

**ЗК01.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

**ЗК02.** Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

**ЗК04.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**ЗК10.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**СК03.** Здатність створювати медіапродукт.

**СК08.** Здатність використовувати різні методи пошуку, оброблення та аналізу різноманітної інформації, будувати та розвивати логічні аргументи з чітким формулюванням висновків щодо них.

**СК12.** Здатність виконувати дослідження різного типу (фундаментальні, прикладні), аналізувати та враховувати їхні результати у професійній діяльності.

**СК17.** Здатність виокремлювати під час виконання виробничих завдань факти, події, процеси та ін., про які бракує знань і які не вдається відтворити, що передбачає необхідність у самоосвіті та професійному вдосконаленні.

## 3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) є опанування таких навчальних дисциплін:

ОК 18. Історія української журналістики (XIX – перша половина XX ст.).

## 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.	ПР02.
Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.	ПР04.
Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.	ПР08.

Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.	ПР15.
Глибоко розуміти специфіку медіа Закарпаття як поліетнічного прикордонного регіону України, враховувати у професійній діяльності.	ПР19.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.):

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здобувач вищої освіти <i>застосовує</i> знання і навички для створення матеріалів історичного спрямування, а також з метою налагодження комунікації; здатен давати самостійну оцінку періодичним виданням і аналізувати їх з точки зору форми, змісту та позиції часопису в історичному проміжку часу.	ПР02.
<i>Аналізує й оцінює</i> факти й події минулого, джерела інформації, здатний верифікувати контент та спростувати недостовірні історичні факти.	ПР04.
<i>Вміє</i> застосовувати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і може розкрити способи та джерела здобування тих знань.	ПР08.
<i>Розуміє</i> історичну проблематику, вміє писати об'єктивно, аргументовано й конкретно, використовуючи здобуті навички, враховуючи жанрові й стильові особливості текстотворення.	ПР15.
<i>Усвідомлює</i> основні тенденції та особливості розвитку української національної журналістики II пол. XX – поч. XXI століття; важливість вивчення історичного поступу медіа в прикордонних регіонах; історичний контекст і події минулого у взаємозв'язку із сучасністю.	ПР19.

## 5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) є: поточний контроль на практичних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної та індивідуальної роботи студентів, зокрема й презентація творчих робіт, обговорення та оцінювання підготовлених матеріалів, а також підсумковий контроль – у вигляді модульної контрольної роботи та усного екзамену.

Методи навчання – пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, проєктний, інтегровані, інтерактивні, самостійна робота пошукового характеру.

### Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: відповіді на практичних заняттях, усне опитування, участь у дискусіях та обговореннях, тестування, презентації, неформальна освіта, тестування, створення авторських матеріалів історичного характеру.

Форма модульного контролю: письмова робота, що складається з двох описових завдань та есе.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання,

здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

### Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота																	Модуль-на контроль-на робота	Су-ма	
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	30	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

### Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття (виконання та захист)	17	35
Індивідуальні та колективні творчі проекти	3	30
Неформальна освіта на онлайн-платформах (пропонується курс для журналістів та дослідників «Розсекречені: онлайн-курс про роботу з архівами КГБ». URL: <a href="https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5161">https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5161</a> )	1	5
Модульна контрольна робота	1	30
<b>Разом</b>		<b>100</b>

### Критерії оцінювання під час практичних занять

Теоретичні знання з курсу перевіряються й оцінюються за результатами усної відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Зокрема, студенти виконують індивідуальні та колективні завдання: 1) створення одного випуску історичного журналу в групі; 2) зйомка випуск аналітичного ток-шоу на історичну тематику в аудиторії; 3) лист-послання нащадкам про російсько-українську війну і події сьогодення або матеріал історичної проблематики, опублікований на сайтах кафедри. Кожне з індивідуальних завдань оцінюється в 10 балів, що в максимальній сумі складає 30.

Презентація та публічний захист робіт відбувається за участі стейкхолдерів (викладачі кафедри, випускники, роботодавці, студенти старших курсів).

**Критерії оцінювання авторського матеріалу в рамках курсу «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.)**

<b>Критерії</b>	<b>Максимальний рівень</b>	<b>Середній рівень</b>	<b>Мінімальний рівень</b>	<b>Незадовільний рівень</b>
<b>Актуальність, відповідність формату</b>	Тема актуальна, викликає інтерес, а також є проблемною, «глибокою» та підходить для створення матеріалу (2)	Тема актуальна, викликає інтерес, але їй не вистачає проблемності (1,5)	Тема злободенна, утім не пояснено її актуальність (0,5)	Автор обрав не дуже актуальну і не зміг її пояснити (0)
<b>Архітектоніка матеріалу: наявність всіх важливих частин, логічна, змістова єдність</b>	Структура чітка й обумовлена ідеєю; всі елементи пов'язані один з одним таким чином, що читач легко переходить від одного до іншого (2)	Структура досить чітка, утім є логічні повтори чи збіги в окремих блоках; потрібно частково змінити послідовність частин (1,5)	Структура потребує вдосконалення, порушена логічна послідовність у частинах, не відокремлено змістові блоки (1)	Хаотичність, втрата логічних зв'язків між частинами (0)
<b>Джерела інформації, аргументація</b>	Автор використовує якісні джерела, ретельно опрацьовує інформацію; у тексті представлено різні думки, є покликання на матеріали, пов'язані з історією питання (2)	Джерела інформації сумнівні; різні думки представлено, однак недостатня аргументація, авторська думка «губиться» між цитатами інших людей (1,5)	Компіляція матеріалу з різних джерел; не всі джерела якісні; аргументи не представлені (1)	Анонімні джерела, відсутність аргументів, порушено стандарти (0,5)
<b>Візуальне доповнення (фото, відео, аудіо, карти, інфографіка тощо) / музичне (звукове) оформлення програми</b>	Кожен елемент є важливою складовою матеріалу, а також створений автором (2)	Візуальні / звукові елементи (оформлення) актуальні, утім подеколи ускладнюють сприйняття інформації (1)	Візуальні / звукові елементи погано поєднуються зі змістом (0,5)	Відсутні / візуальні елементи / проблеми зі звуком (0)
<b>Мовленнєвий рівень, ступінь розкриття теми</b>	Помилки в тексті відсутні чи є незначними, автор зумів розкрити тему з одного або кількох ракурсів, мета досягнута (2)	Автор припускається помилок, частково розкрив тему, хоча дотримався мети, продемонстрував обізнаність (1,5)	У тексті забагато помилок; тема практично не розкрита; представлена інформація може сформулювати певне упередження з боку читача (1)	У тексті дуже багато помилок; автор не зумів розкрити тему (0,5)
<b>Підсумкова оцінка</b>	10	7	4	1

## Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів.

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи вони повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 30 балів.

Модульна контрольна робота містить **3 теоретичні питання та 2 тестові завдання** за проблематикою курсу. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, – 30 балів (24 бали за теоретичну частину (1 питання оцінюється у 8 балів), 6 балів за тестові завдання (1 тест оцінюється у 3 бали).

## Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі модульної контрольної роботи та інших видів робіт, передбачених робочою програмою.

Загальний рейтинг студента виводиться сумою балів за індивідуальні завдання та поточне тестування й самостійну роботу шляхом додавання балів за всі види виконаних робіт.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульну контрольну роботу, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Результати модульного контролю, де студент набрав 60 і вище балів, не перескладаються.

За результатами контролю знань здобувачів дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». Здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Якщо здобувач у підсумку набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. Якщо ж він бажає поліпшити свою оцінку, то складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка становить від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

**Оцінка «відмінно» (90–100, А)** виставляється здобувачеві, який продемонстрував здібності до критичного мислення, належно обґрунтував думку, навів актуальні приклади щодо сучасного літературного процесу, зробив самостійні узагальнення, спираючись на знання програмового матеріалу, самостійно опрацьовані додаткові джерела.

**Оцінка «добре» (82–89, В)** виставляється здобувачеві, який належно розкрив тему, виявив здібності до аналізу явищ, продемонстрував знання необхідної наукової інформації, зробив самостійні узагальнення, проте припустився незначних огріхів.

**Оцінка «добре» (74–81, С)** виставляється здобувачеві, який добре розкрив тему, належно проаналізував літературне явище, зробив узагальнення, але припустився помилок в аргументації думки.

**Оцінка «задовільно» (64–73, D)** виставляється здобувачеві, який розкрив тему, зробив спробу самостійного аналізу проблеми, продемонстрував задовільний рівень володіння програмовим матеріалом, але не навів сучасних прикладів для підтвердження власної думки, зробив часткові узагальнення.

**Оцінка «задовільно» (60–63, E)** виставляється здобувачеві, який частково розкрив тему, виявив слабкий рівень володіння науковою інформацією, поверховість в аналізі явища. не зробив належних узагальнень.

**Оцінка «незадовільно» (35–59, FX)** виставляється здобувачеві, який не розкрив теоретичні питання й не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

**Оцінка «незадовільно» (0-34, F)** виставляється здобувачеві, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, що не дозволяють розкрити теоретичні питання й виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

**Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами оцінювання**

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

## **6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **6.1. Зміст навчальної дисципліни**

#### **Модуль 1.**

**Тема 1. Розвиток українських медіа в перші десятиліття після Другої світової війни.**

Особливості висвітлення у пресі економічного реформування в Україні в кінці 40-х – на початку 50-х рр. Відлуння постанов ЦК ВКП(б) 1946–1950 рр. про журналістську й культурну діяльність в українській пресі та серед творчої інтелігенції. Антиукраїнські дії відділу преси ЦК КП(б)У 40–50-х рр. (розпорядження про вилучення праць М. Грушевського та В. Винниченка). Відлуння постанови ЦК КП(б)У «Про оперу «Велика дружба» Мураделі» в медійному просторі України.

**Тема 2. Репресивні заходи щодо української культури й науки в кінці 40-х – на початку 50-х рр.**

Антиукраїнська діяльність Л. Кагановича проти української інтелігенції та преси. Критика генетичного вчення в українській пресі та тогочасному суспільстві. Висвітлення «ждановщини» і «лисенківщини» в медіа. Антирадянські ідеї на сторінках підпільних і закордонних видань (журнал «На чатах», «Літературна Україна», «Свобода» та ін.).

**Тема 3. Закарпатська періодика після приєднання краю до складу УРСР.**

Процес радянізації інформаційного простору Закарпаття у перші роки після приєднання. Цькування очільників та представників закарпатської греко-католицької церкви. Трансформація періодичних видань на Закарпатті після встановлення радянської влади («Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття», «Советское Закарпатье», «Вісник НРЗУ», «Kárpáti Igaz Szó»). Поява багатопартійної преси на Закарпатті.

**Тема 4. Українські друковані медіа періоду «відлиги».**

Українська преса після смерті Й. Сталіна. Вплив доповіді М. Хрущова «Про культ особи і його наслідки» на розвиток медіа в Україні. Український кінематограф періоду «відлиги». Антицерковна кампанія радянських органів влади та її висвітлення в газетах.

#### **Тема 5. Розвиток українського радіомовлення.**

Зародження українського радіо. Основні етапи розвитку радіомовлення в ХХ ст. Радіомережа в регіонах УРСР. Особливості та причини функціонування іномовлення на Закарпатті в умовах радянського тоталітаризму.

#### **Тема 6. Етапи становлення і розвитку телебачення в Україні.**

Ідеологічний підтекст замовчування винаходу Бориса Грабовського. Телевізійні трансляції кінця 30-х рр. як передумова телемовлення 50-х рр. ХХ ст. Регулярне телебачення після заснування Київської телестудії. Розвиток регіональних телестудій. Особливості телетрансляцій на Закарпатті.

#### **Тема 7. Особливості медіа в епоху «застою».**

Специфіка розвитку українського радіо на початку 60–80-х рр. Українське телебачення періоду «застою». Кінематограф періоду «застою». Діяльність С. Параджанова. Періодичні видання 60–80-х рр. в УРСР.

#### **Тема 8. Культурна та літературно-духовна проблематика у ЗМІ другої половини ХХ ст.**

Літературно-художня творчість і літературна преса другої половини ХХ ст. «Літературна газета» та «Літературна Україна» у II половині ХХ ст. Тема української культури на її сторінках. Журнал «Вітчизна» як літературно-художній часопис. Журнал сатири і гумору «Перець» у 40–70-х рр. «Радянський Львів» як літературно-художній часопис: від заснування до сучасності.

#### **Тема 9. Рух опору в другій половині ХХ ст.**

Особливості розвитку преси «шістдесятників». Публіцистична та літературна діяльність В. Симоненка як спалах «шістдесятництва». Дисидентство в українському суспільстві та українських ЗМІ. Явище самвидаву та його наслідки для розвитку журналістики.

#### **Тема 10. Проблематика української незалежності в публіцистиці ХХ ст.**

Публіцистика Олеся Гончара. Публіцистична діяльність Павла Загребельного. Петро Скунець як редактор і публіцист. Публіцистична діяльність В. Чорновола. Публіцистика та публіцистичність у творчості Ліни Костенко.

#### **Тема 11. Особливості української агенційної журналістики.**

Поширення агенційної журналістики на території України. Перші українські інформаційні агентства. РАТАУ-ДНАУ-Укрінформ. Інформаційні агенції після проголошення незалежності.

#### **Тема 12. Специфіка розвитку української журналістики після проголошення курсу на перебудову та гласність.**

Дискусії у пресі щодо створення «Народного руху України за перебудову». Висвітлення аварії на ЧАЕС в українських ЗМІ: еволюція гласності. Спроба перевороту (ГКЧП) та оцінка його тогочасною пресою. Оцінка операції «Вісла» в сучасних медіа.

#### **Тема 13. Українська журналістика перших років незалежності.**

Проблема олігархізації та комерціалізації українських ЗМІ. Особливості розвитку української періодики: від проголошення незалежності – до бізнес-проектів політичних партій. Заснування комерційних радіостанцій в Україні. Розвиток комерційного телебачення.

#### **Тема 14. Утиски свободи слова в незалежній Україні.**

Проблеми розвитку медіа після проголошення Незалежності. Українські ЗМІ в період «темників». Криміналізація українського суспільства та інформаційного простору. Співробітники ЗМІ, що стали жертвами убивць або загинули внаслідок терористичних актів і воєнних дій на території України. Справа Г. Гонгадзе. Плівки Мельниченка.

#### **Тема 15. Українська журналістика після президентських виборів 2004/2005 рр.**

Послаблення владного тиску на медіа. Поява нових тем на шпальтах та нових форматів в електронних ЗМІ. Інформаційний простір періоду перед, під час та після виборів

Президента 2004 р. Питання «статус-кво» масмедіа в стосунках із владою. Особливості використання «джинси» як нової форми прихованої реклами.

**Тема 16. Створення і розвиток Суспільного мовлення України.**

Специфіка суспільного телерадіомовлення, функції незалежних мовників в різних країнах. Етапи організації Суспільного мовлення в Україні. Проблеми перших років СМ в Україні. Діяльність Суспільного під час війни 2014–2023 рр. Суспільне в умовах активного розвитку новітніх медіа.

**Тема 17. Сучасна українська журналістика: від Революції Гідності до повномасштабного вторгнення Росії.**

Проблеми розвитку української преси з 2013 р. Особливості новітніх медіа України. Вплив комерційного телебачення на суспільно-політичні процеси. Галузева специфіка, проблемно-тематичне спрямування сучасних онлайн-медіа. Специфіка роботи медіа в Україні після повномасштабного вторгнення Росії. Дискусії щодо стандартів журналістики в умовах війни.

**6.2. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усьог о	у тому числі				
Лекції		Практич ні семінар ські	Лабор аторні	Індиві дуальн а робота	Самості йна робота	
<b>Модуль 1.</b>						
<b>Тема 1.</b> Розвиток українських медіа в перші десятиліття після Другої світової війни.	8/11	2/2	2/2			4/7
<b>Тема 2.</b> Репресивні заходи щодо української культури й науки в кінці 40-х – на початку 50-х рр.	8/8	2/1	2			4/7
<b>Тема 3.</b> Закарпатська періодика після приєднання краю до складу УРСР».	8/8	2/1	2			4/7
<b>Тема 4.</b> Українські друковані медіа періоду «відлиги».	8/10	2/2	2/1			4/7
<b>Тема 5.</b> Розвиток українського радіомовлення.	6/7		2			4/7
<b>Тема 6.</b> Етапи становлення і розвитку телебачення в Україні.	6/7		2			4/7
<b>Тема 7.</b> Особливості медіа в епоху «застою».	7/9	2/2	2			3/7
<b>Тема 8.</b> Культурна та літературно-духовна проблематика у ЗМІ другої половини ХХ ст.	11/8	2	4/1			5/7
<b>Тема 9.</b> Рух опору в другій половині ХХ ст.	8/7	2	2			4/7
<b>Тема 10.</b> Проблематика української незалежності в публіцистиці ХХ ст.	8/7	2	2			4/7
<b>Тема 11.</b> Особливості української агенційної журналістики.	6/7		2			4/7

<b>Тема 12.</b> Специфіка розвитку української журналістики після проголошення курсу на перебудову та гласність.	8/8	2	2/1		4/7
<b>Тема 13.</b> Українська журналістика перших років незалежності.	5/7		2		3/7
<b>Тема 14.</b> Утиски свободи слова в незалежній Україні.	11/10	2/1	4/2		5/7
<b>Тема 15.</b> Українська журналістика після президентських виборів 2004/2005 рр.	8/7	2	2		4/7
<b>Тема 16.</b> Створення і розвиток Суспільного мовлення України.	8/8	2	2/1		4/7
<b>Тема 17.</b> Сучасна українська журналістика: від Революції Гідності до повномасштабного вторгнення Росії.	11/6	2/1	4		5/5
<b>Разом за модуль</b>	<b>135)/ 135</b>	<b>26/10</b>	<b>40/8</b>		<b>69/ 117</b>
<b>Разом за семестр</b>	<b>135/ 135</b>	<b>26/10</b>	<b>40/8</b>		<b>69/ 117</b>

### 6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин денна/заочна
1.	Основні тенденції розвитку друкованих українських медіа у 1940–1950-х роках.	2/2
2.	Вплив репресивної політики на українські медіа та культурні видання.	2
3.	Преса Закарпаття 40-60-х років ХХ століття: від демократії до радянзації.	2
4.	Становище медіа після смерті Й. Сталіна.	2/1
5.	Проблемно-тематичні особливості українського радіо 50-60-х рр. ХХ ст.	2
6.	Український кінематограф періоду десталінізації і «застою».	2
7.	Ключові події в розвитку українського телебачення у другій половині ХХ ст. і після проголошення незалежності.	2
8.	Літературні, сатиричні журнали другої половини ХХ ст. («Літературна газета» та «Літературна Україна», «Вітчизна», «Перець», «Радянський Львів»).	4/1
9.	Публіцистична та літературна діяльність «шістдесятників».	2
10.	Періодика дисидентів.	2
11.	Етапи розвитку агенційної журналістики в Україні. РАТАУ-ДНАУ-Укрінформ.	2
12.	Українська журналістика та публіцистика кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття як кульмінація у прагненні українських державної незалежності.	2/1
13.	Становлення національного медіаринку: від радянських традицій – до перших незалежних медіа.	2
14.	Обмеження свободи слова у 90-2000-х рр. і наслідки для наступних періодів розвитку української журналістики.	4/2
15.	Розвиток української журналістики після помаранчевої революції.	2

16.	Спроби організації Суспільного телерадіомовлення в Україні до 2014-2015 рр. Тенденції розвитку першого десятиліття Суспільного мовлення.	2/1
17.	Традиційні і новітні медіа після Революції Гідності. Журналістика періоду повномасштабної війни.	4
	<b>Разом</b>	<b>40</b>

#### 6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Прослухати подкаст «Будинок Слово» про репресованих письменників, які жили в однойменному будинку в Харкові (URL: <a href="https://soundcloud.com/theslovohousepodcast">https://soundcloud.com/theslovohousepodcast</a> ). З'ясувати особливості аудіопроекту, його композицію, звуковий супровід, специфіку розкриття характерів героїв. Поміркувати, як уплинули тогочасні події на подальший розвиток культури. Підготувати письмовий відгук про подкаст.	4/7
2.	Прочитати матеріал науковиці Л. Масенко «Як політики СРСР змінювали українську мову» (або прослухати подкаст) на сайті «Куншт» (URL: <a href="https://kunsht.com.ua/articles/yak-politiki-srsr-zminyuvali-ukrainsku-movu">https://kunsht.com.ua/articles/yak-politiki-srsr-zminyuvali-ukrainsku-movu</a> ). Поміркувати над тим, які кроки варто зробити негайно, аби зміцнювати становище української мови, щоб нею спілкувалося якомога більше українців у державі й поза її межами.	4/7
3.	Підготувати аналітичний огляд за матеріалами газет «Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття», «Советское Закарпатье», «Вісник НРЗУ», «Kárpáti Igaz Szó» 50-60 рр.	4/7
4.	Переглянути випуск про XX з'їзд партії, звернути увагу на лексику, схарактеризувати інформаційний сюжет, пояснити ознаки пропаганди (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=kXuRzJDYJI8&amp;t=61s">https://www.youtube.com/watch?v=kXuRzJDYJI8&amp;t=61s</a> ). Також переглянути випуск «VETERANO блог» про сприйняття постаті диктатора сучасними росіянами (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=j112x01Ku04">https://www.youtube.com/watch?v=j112x01Ku04</a> ). Порівняти ставлення до «вождя» після його смерті, коли заговорили про злочини, й у сьогоденні, коли є джерел інформації вистачає, але ставлення до диктатора позитивне.	4/7
5.	Здійснити письмовий огляд 3-5 випусків радіоісторій про Лесю Українку (URL: <a href="http://www.nrcu.gov.ua/prog.html?id=852">http://www.nrcu.gov.ua/prog.html?id=852</a> ). Пояснити переваги й недоліки такого жанру, поміркувати над варіантами популяризації історично-біографічних проєктів серед молоді.	4/7
6.	Підготувати сценарій ток-шоу / телевізійної бесіди/ дискусії на суспільно важливу тему, пов'язану з історією української журналістики.	4/7
7.	Переглянути випуск програми В. Кіпіані про М. Коцюбинську. З'ясувати особливості програми та пояснити риси характеру дисидентки, її внесок у розвиток руху «шістдесятників». (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=YjZkeUZ6XR8">https://www.youtube.com/watch?v=YjZkeUZ6XR8</a> ). Написати замальовку, нарис або портрет.	3/7
8.	Ознайомитися з публікацією В. Агеєвої «Чому розстріляли редакцію "Перця" і як урятувався Остап Вишня» (URL: <a href="https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-40108478">https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-40108478</a> ). Поміркувати над тим, як можна було зарадити трагедії. Викласти власну гіпотезу.	5/7

9.	<p>Прослухати програму про дисидентів В. Кіпіані (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=vd-s25MtMRM">https://www.youtube.com/watch?v=vd-s25MtMRM</a> та випуск «Машина часу» (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=3VFfjS8i6E">https://www.youtube.com/watch?v=3VFfjS8i6E</a>). Пояснити особливості дисидентського руху в Україні, взяти участь у дискусії про унікальність українського дисидентства та його прорахунки.</p>	4/7
10.	<p>Ознайомитися з матеріалом про депортованого українського підлітка Д. Бережного (URL: <a href="https://www.currenttime.tv/a/istoriya-denisa-berezhnogo-kotorogo-vyvezli-v-rossiyu-vo-vremya-okkupatsii/32766136.html">https://www.currenttime.tv/a/istoriya-denisa-berezhnogo-kotorogo-vyvezli-v-rossiyu-vo-vremya-okkupatsii/32766136.html</a>) та порівняти його історію з депортацією українських громадян радянської доби.</p>	4/7
11.	<p>Знайти в мережі відомості про кінцевих власників інформаційних агенцій в Україні. Порівняти дві публікації про судове засідання у справі відомого олігарха на офіційних сайтах ІА (URL: <a href="https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3803356-apelacijnij-sud-zalisiv-kolomojskogo-pid-vartou-do-26-sicna.html">https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3803356-apelacijnij-sud-zalisiv-kolomojskogo-pid-vartou-do-26-sicna.html</a>, <a href="https://www.unian.ua/multimedia/video/news/10474203-kolomoyskomu-umenshen-razmer-zaloga.html">https://www.unian.ua/multimedia/video/news/10474203-kolomoyskomu-umenshen-razmer-zaloga.html</a>). Пояснити специфіку висвітлення інформації та дотримання стандартів журналістики в обох повідомленнях.</p>	4/7
12.	<p>Переглянути випуск програми «Історія без міфів» про операцію «Вісла» (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=tIXJM_SDzvE&amp;t=2s">https://www.youtube.com/watch?v=tIXJM_SDzvE&amp;t=2s</a>). Написати есе про трагічну сторінку української і польської історії, дібрати назву.</p>	4/7
13.	<p>Проаналізувати лекцію Ю. Макарова про інтелектуальне телебачення (URL: <a href="https://detector.media/community/article/194117/2021-11-24-pro-intelektualne-telebachennya/">https://detector.media/community/article/194117/2021-11-24-pro-intelektualne-telebachennya/</a>). Поміркувати над тим, наскільки доцільним було і є запозичення телевізійних форматів в інших країн та чи має інтелектуальне телебачення перспективи у воєнний або повоєнний період?</p>	3/7
14.	<p>У відкритих джерелах знайти інформацію про здобутки і втрати медіа післяреволюційного періоду. Написати есе, дібрати назву.</p>	5/7
15.	<p>Переглянути виступ відомого публіциста В. Портникова на «National Media Talk» та висловити свою думку про воєнну цензуру в Україні, розширення можливостей Суспільного під час війни (URL: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=e5Q-aGhDwP4">https://www.youtube.com/watch?v=e5Q-aGhDwP4</a>).</p>	4/7
16.	<p>Прочитати матеріал про хроніку ворожнечі 1991–2014 рр. і підібрати мультимедійний супровід, зважаючи на порушені в тексті проблеми (URL: <a href="https://www.platfor.ma/topic/chto-rossyva-sdelala-ukrayne-plohogo-hronika-vorozhnechi-1991-2014/">https://www.platfor.ma/topic/chto-rossyva-sdelala-ukrayne-plohogo-hronika-vorozhnechi-1991-2014/</a>). Відповідь обґрунтувати.</p>	4/7
17.	<p>Неформальна освіта на онлайн-платформах:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розсекречені: онлайн-курс про роботу з архівами КГБ. URL: <a href="https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5161">https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5161</a></li> <li>2. Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності. URL: <a href="https://prometheus.org.ua/prometheus-free/novitnia-istoriya-ukrayiny/">https://prometheus.org.ua/prometheus-free/novitnia-istoriya-ukrayiny/</a></li> <li>3. Критичне мислення в українському контексті. URL: <a href="https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTIUC101+2022_T2_3">https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTIUC101+2022_T2_3</a> (або інший курс, що стосується тематики історії української журналістики)</li> </ol>	5/5
	<b>Разом</b>	<b>69/117</b>

## 7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

**Технічні засоби** використовуватимуться двох видів: дидактичні засоби передачі навчальної інформації (екранно-проекційна апаратура) та технічні засоби перевірки знань студентів (персональні комп'ютери ТРЦ при кафедрі журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет» або смартфони студентів) для тестування знань та умінь. Крім того, під час викладання дисципліни за потреби може бути застосована концепція BYOD (Bring Your Own Device).

**Обладнання:** комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>).

**Програмне забезпечення:** основне преінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного проекту Erasmus+ KA2 «DESTIN – Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм» (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>).

## 8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### Основна література

1. Історія української журналістики (II половина XX – початок XXI ст.): навчально-методичний посібник до вивчення курсу для студентів-журналістів / уклад.: Ю. М. Бідзіля, Н. В. Толочко. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2024. 54 с.
2. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник/ за загал. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2024. 56 с.
3. Лінгвальний та екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: монографія / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі, Г. В. Шаповалової, Я. М. Шебештян. Ужгород: РІК-У, 2021. 628 с.
4. Мельникова-Курганова О. С. Особливості дисидентських комунікацій в Україні 1960 – початку 1990 рр.: монографія. Маріуполь: ТОВ «ППНС», 2020. 228 с.
5. Нестеряк Ю. В., Нестеряк Ю. М., Клименко О. П. Новітня історія української журналістики (1989–2019 рр.) : навч. посіб. Київ, 2022. 192 с.

### Допоміжна література

6. Бабидорич Михайло Іванович. Епізоди життя / упоряд. В. М. Бабидорич ; передм. В. Дрогальчука. Ужгород : Мист. Лінія, 2007. 342 с.
7. Белей Л. «Русинський» сепаратизм: націотворення in vitro. Київ: Темпора, 2017. 390 с.
8. Бідзіля Ю. М. Історія української журналістики: стрес-тест у контексті новомодних досліджень соціальних комунікацій та тенденції до неорелятивізму. *Українська періодика: історія і сучасність*. 2018. С. 3–11.
9. Бідзіля Ю. М. Преса Закарпаття XIX – XX ст.: посіб. для журналістів. Ужгород : Ліра, 2001. 80 с.
10. Богуславський О. В. Нариси з історії західноукраїнської преси першої половини XX ст. (Структура. Частина перша) / за ред. С. Костя. Львів, 2002. 422 с. (у співавторстві).
11. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: підручник. Київ : ВЦ «Київський університет», 2004. 190 с.
12. Джолос О. В. Упровадження суспільного телемовлення в Україні: комунікаційні, організаційні та правові аспекти : автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком.: 27.00.04; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2017. 20 с.

13. Дискусія про політичний тиск та цензуру в українських медіа: Журналістська осінь – 2002. Київ : Телекритика, 2003. 104 с.
14. Історія національного радіофіру: архівні матеріали (1942–1969) / упоряд. Н. М. Сидоренко. Київ: Інститут журналістики, 2004. 115 с.
15. Історія української культури: збірник матеріалів і документів / упоряд.: Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін.; за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. Київ : Вища шк., 2000. 607 с.
16. Історія української преси ХХ століття : хрестоматія / упоряд. О. Мукомела. Київ : Науково-видавничий центр «Наша наука і культура», 2001. 352 с.
17. Іщенко А. І. Історія становлення українського телебачення: виникнення телевізійних професій та апробація жанрів екранного мистецтва (1939–1969 рр.) : автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком.: 27.00.04. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. Київ, 2018. 16 с.
18. Карпенко В. Преса і незалежність України: практика медіа-політики 1988–1998 рр. : навч. посіб. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, Нора-Друк, 2003. 356 с.
19. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ : Критика, 2010. 656 с.
20. Культурне життя в Україні. Західні землі : [док. і матеріали] / НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. Київ : Наук. думка, 1995. Т. 3 : 1966–1971 / упоряд. Т. Галайчак, О. Луцький ; відп. ред. О. Луцький. Львів: [Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України]. 2006. 855 с.
21. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / за заг. ред. Н. Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк. Київ, 2018. 100 с.
22. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с.
23. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 384 с.
24. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. Київ : ЦУЛ, 2002. 284 с.
25. Михайло Бабидорич: життя в журналістиці : бібліогр. покажч. : до 95-річчя від дня народж. / Департамент культури Закарпат. облдержадмін., КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка» Закарпат. облради ; уклад.: М. Б. Бадида, І. В. Когутич ; передм. В. Дрогальчука ; відп. за вип. О. А. Канюка. Ужгород : ТИМРАНИ, 2018. 152 с.
26. Остапа С. В., Міський В. В., Розкладай І. Є. Суспільне мовлення в Україні: історія створення та виклики. Київ: ТОВ «Друкарня Віол», 2018. 156 с.
27. Рішко М. Як жила, боролась і вмирала «Закарпатська правда» : документальна повість про унікальну газеті і її творців. Ужгород: Ліра, 2005. 142 с.
28. Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку ХХ століття / уклад.: Н. М. Сидоренко, О. І. Сидоренко, Київ : Дослідницький центр історії української преси, 2001. 448 с.
29. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
30. Субтельний О. Україна: історія / пер. з англ. Ю. І. Шевчука. Київ : Либідь, 1991. 512 с.
31. Сучасна агенційна журналістика: довідкове видання / за заг. ред. В. В. Різуна. Київ, 2010. 148 с.
32. Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра / М. М. Карабанов, С. О. Абрамов, В. О. Горобцов, І. Г. Мащенко; заг. ред. І. С. Чиж; редкол.: (голова) В. М. Петренко. Київ : Дирекція ФВД, 2006. 647 с.
33. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика / наук. ред.: С. І. Даниленко. Київ : Києво-Могилянська акад., 2007. 239 с.

#### **Інформаційні ресурси в мережі Інтернет**

34. Гугл-академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
35. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>

36. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>
37. Медіакритика. URL: [www.mediakrytyka.info](http://www.mediakrytyka.info)
38. Навчальний курс МедіаДрайвер. URL: <http://mediadrivervonline/>
39. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
40. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
41. Просвітницькі курси з медіаграмотності, розроблені у рамках проєкту DESTIN. URL: <https://examenarium.sumdu.edu.ua/promo/program/79>
42. Diasporiana. Електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua/>
43. EdEra. URL: <https://ed-era.com/courses/>
44. Prometheus. URL: [https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KNU+101+2014\\_T2](https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KNU+101+2014_T2)

### **Орієнтовний перелік запитань до іспиту**

1. Економічне реформування 40-50-х років ХХ ст. на сторінках друкованих видань.
2. Розпорядження відділу преси ЦК КП(б)У щодо української культури і преси.
3. Заборона праць М. Грушевського та В. Винниченка.
4. Злочинна діяльність Л. Кагановича щодо творчої інтелігенції.
5. Популяризація «ждановщини» і «лисенківщини» за допомогою медіа.
6. Підпільні закордонні видання 40-50-х років ХХ ст.
7. Особливості радянзації інформаційного простору Закарпаття у перші роки після приєднання.
8. «Закарпатська правда» в медійному просторі краю.
9. Проблемно-тематична специфіка видань «Молодь Закарпаття», «Советское Закарпатье», «Вісник НРЗУ», «Kárpáti Igaz Szó» у 40-50-х рр. ХХ ст.
10. Закарпатська преса кінця 40-х поч. 50-х рр.: антинаціональна травля творчої інтелігенції.
11. Михайло Бабидорич в історії закарпатської журналістики.
12. Публіцистична та журналістська діяльність Івана Чендея.
13. Петро Скунець як редактор і публіцист.
14. Українська преса періоду лібералізації.
15. Вплив доповіді М. Хрущова «Про культ особи і його наслідки» на розвиток медіа в Україні.
16. Кампанія проти української греко-католицької церкви на Закарпатті у медіа.
17. Цькування релігійних діячів в УРСР та специфіка висвітлення у медіа.
18. Розвиток українського кінематографу у II половині ХХ століття.
19. Кінематографічна діяльність Сергія Параджанова.
20. Специфіка розвитку українського радіо на початку 60-х років. (Постанова ЦК
21. КПРС «Про покращення інформації на радіо») 1964 р.
22. Становлення і розвиток телебачення у II половині ХХ століття.
23. Телевізійні трансляції кінця 30-х рр. як передумова телемовлення 50-х рр. ХХ ст.
24. Регулярне телебачення в УРСР.
25. Розвиток українського радіо і ТБ в епоху «застою» (1970-1985 рр.).
26. Поява жанру міжнародного радіо й телемовств у вітчизняній журналістиці (радіоміст СРСР - США, 1986).
27. Літературно-художня творчість і літературна преса 70-80-х років.
28. Журнал сатири і гумору «Перець» в 40-70 рр. ХХ століття.
29. Діяльність Остапа Вишні як фейлетоніста в українській пресі.
30. Журнал «Вітчизна» як літературно-художній часопис. Репресивні заходи щодо тематики його матеріалів.
31. «Літературна газета» у 40-60 рр.: тема української культури на її сторінках.
32. Журнал «Радянський Львів» як літературно-художній часопис.
33. Преса «шістдесятників», відлиги» в українській пресі.

34. Публіцистична та літературна діяльність Василя Симоненка як спалах «шістдесятництва».
35. Дисидентство в українському суспільстві та українських ЗМІ.
36. Зневіра інтелігенції в соціально-культурне реформування. Самвидав.
37. Публіцистична діяльність В. Чорновола в період застою.
38. Публіцистична діяльність В. Чорновола після проголошення незалежності.
39. Публіцистика Олеса Гончара кінця 80-х поч. 90-х років.
40. Публіцистична діяльність Павла Загребельного.
41. Публіцистика та публіцистичність у творчості Ліни Костенко.
42. Гласність і початок національного відродження в українському суспільстві та пресі.
43. Дискусії у пресі щодо створення «Народного руху України за перебудову».
44. Висвітлення аварії на ЧАЕС в українських ЗМІ: еволюція гласності.
45. Спроба перевороту (ГКЧП) і оцінка його тогочасною та сучасною пресою.
46. Оцінка сучасними політиками операції «Вісла» та висвітлення її в нинішній пресі.
47. Проблема олігархізації та комерціалізації українських ЗМІ на рубежі ХХ-ХХІ ст.
48. Криміналізація українського суспільства та інформаційного простору.
49. Вплив справи Г. Гонгадзе на розвиток української журналістики.
50. Поява газет репортерського західного типу («Факти», «Сьогодні» та ін.).
51. Особливості використання «джинси» як нової форми прихованої реклами на зламі ХХ-ХХІ ст.
52. Історичні проблеми іномовної преси в Україні: знахідки та втрати.
53. Особливості функціонування українських інформаційних агенцій після Революції Гідності.
54. Український інформаційний простір періоду перед, під час та після виборів Президента України у 2004 році.
55. Проблема формування якісної преси в сучасних українських реаліях.
56. Партийна преса в Україні періоду незалежності.
57. Специфіка типології сучасних українських медій.
58. Сучасні фахова преса в Україні. Проблеми галузевих видань.
59. Галузева специфіка, проблемно-тематичне спрямування сучасних онлайн-медіа.
60. Українська журналістика після повномасштабного вторгнення Росії.
61. Дискусії щодо стандартів журналістики в умовах війни.
62. Розвиток сучасних регіональних ЗМІ в Україні.
63. Преса національних спільнот в сучасному українському інформаційному просторі.
64. Сучасна україномовна преса за кордоном.
65. Спроби запровадження громадського / суспільного телерадіомовлення.
66. Етапи становлення суспільного телерадіомовлення в Україні.
67. Діяльність Суспільного під час війни 2014–2023 рр.
68. Розвиток української преси з 2013 р.
69. Вплив комерційного телебачення на новітні суспільно-політичні процеси в Україні.
70. Співробітники ЗМІ, що стали жертвами убивць або загинули внаслідок терористичних актів і воєнних дій на території України.